

Ympäristöterveydenhuollon rooli Koronavirusepidemiassa

Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta

Normaaliolojen erityis- ja häiriötilanteisiin tulee varautua ympäristöterveydenhuollossa

- Ympäristöterveydenhuollossa varaudutaan ensisijaisesti normaaliolojen erityis- ja häiriötilanteisiin
 - Elintarvikelaki (23/2006, 46.§): Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen on laadittava kuntaa koskeva *suunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta*.
 - Terveysuojelulaki (763/1994, 8.§): Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on yhteistyössä muiden viranomaisten ja laitosten kanssa laadittava *suunnitelma elinympäristöön vaikuttaviin häiriötilanteisiin varautumiseksi*. Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoitettava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat terveyshaitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.
 - VN:n asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011): Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen ja terveydensuojeluviranomaisen on yhdessä tartuntatautien vastustamisesta kunnan alueella vastaavan viranomaisen kanssa ennalta varauduttava elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviäviin epidemioihin ja sovittava niitä koskevan selvitystyön järjestämisestä. → Epidemiaselvitystyöryhmä

Myös poikkeusoloihin varautuminen on lakisääteinen velvollisuus

- Valmiuslaki 1552/2011, 12. §:
”Valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.”
- Yksi poikkeusoloista on vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen **tartuntatauti** (1552/2011, 3. § 1. mom. 5. kohta)
- Tartuntataudin määritelmä: 1227/2016, 3. §, 1. mom. 1. kohta. → Koronavirus on tartuntatautilain mukainen tartuntatauti.

Tartuntatautilain toimijoiden vastuita ja velvoitteita

- STM vastaa tartuntatautien torjunnan yleisestä suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on valtakunnallinen asiantuntijalaitos, joka muun muassa ohjaa ja tukee kuntien, sairaanhoitopiirien ja aluehallintovirastojen työtä tartuntatautien torjunnassa.
- Työterveyslaitos (TTL) toimii asiantuntijalaitoksena työhön liittyvien tartuntojen riskinarvioinnissa sekä torjuntatoimien suunnittelussa ja toteutuksessa erityisesti työterveyshuollossa.
- Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan.
- Kunnan velvollisuutena on järjestää tartuntatautilaissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö eli tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta. → *Kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin + Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri*

!! Terveydensuojeluviranomainen ei ole tartuntatautilain mukainen viranomainen !!

Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta sekä Koronavirus

- Koronavirusepidemian huomioiminen elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisessa valvonnassa
 - Fyysisten tarkastusten muuttaminen pääosin ”etävalvonnaksi”
 - Suojautuminen (+suojain ja suojavaatehankinnat) ohjeistusten mukaisesti, mikäli fyysisiä tarkastuksia on ollut tarpeen tehdä
- Koronavirusepidemiaan varautuminen ja epidemiatilanteen seuranta
 - Tilannekuvan tuottaminen elintarvikevalvonnasta + vesihuollosta ELY-keskuksen kanssa
- Tiedonkulusta ja yhteistyöstä sopiminen erityisesti koronavirustilanteeseen liittyvien tartuntatautiviranomaisten kanssa → paikallisten rajoitusten antamisen varmistaminen (esim. tartuntatautilaki 1227/2016, 58.§)
- Yhteistyön tiivistäminen muiden paikallisten viranomaisten kanssa.

Elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonta ja Koronavirus

- Ympäristöterveydenhuollossa merkittävää osaamista ihmisten terveydensuojeluun ja elinympäristöterveyden edistämiseen sekä terveyshaittojen arviointiin
→ Elintarvike- ja terveydensuojeluviranomaisella merkittävä rooli hygieenisten toimintatapojen neuvonnassa ja ohjauksessa.
- Koronarajoitukset ja niiden purku ovat koskeneet elintarvike- ja terveydensuojelulain nojalla valvottavia kohteita
→ Talousvesilaitosten varautumisen tukeminen, näytteenoton ohjaus, uimahallien sulut ja uudelleen avaaminen
- Tiedonanto ja -välitys koronarajoituksista
→ Käsi- ja yskimishygienia, turvavälit, siivous, viruksen tarttuminen

Elintarvike- ja terveysvalvonta ja Koronavirus

- Toiminnanharjoittajien ohjaus ja neuvonta koronarajoitusten asteittaisessa purkamisessa
 - väliaikaisrajoitusten tulkinta
 - toiminnanharjoittajien ohjaaminen
 - koronarajoitusten noudattamisen ”tarkkailu” suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä → tiedonanto aluehallintovirastoon (EtL 23/2006, 52. §)

Miten Korona ”näky” aluehallintovirastojen elintarvike- ja terveysuojeluvalvonnassa?

- Aktiivinen tilanteen seuranta jatkuvasti muuttuvassa tilanteessa → säännölliset koronainfot (STM, THL, Valvira), Ruokaviraston Koronaohjeet ja tulkinnat Pikantissa
- Koronaepidemiaan varautuminen ja epidemian aikana toimiminen → esim. vainajan käsittely ja siirrot sekä hautaamiseen liittyvät kysymykset, talviuintipaikat ja uimarannat
- Tilannekuvien laatiminen ja eteenpäin toimittaminen
- Alueen asukkainen, elinkeinoharjoittajien ja kunnan elintarvike- ja terveysuojeluviranomaisten ohjaus ja neuvonta → Erityisesti Koronapäivystyspuhelin ja –sähköposti

KIITOS!

Yhteystiedot:

Saana Pusaa-Neste

Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja

Lapin Aluehallintovirasto

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue

Valtakatu 2, PL 8002, 96101 Rovaniemi

saana.pusaa-neste@avi.fi

puh. 0295 017 371, +358 407 314 648